

Reportaasi

Play it again,
Samin nimi tulee
Woody Allenin
samannimisestä
elokuvasta.
– Nimessä on
myös vähän tätä
kierrätysteemaa.
Lisäksi poikani nimi
on Sami, liikkeen
omistaja Arja
Könönen kertoo.

Mekko, joka saa sydämen lyömään nopeammin

Vintagevaatteet ovat trendikkäämpiä kuin koskaan: ennen käytetyille vaatteille tuhahdeltiin, mutta nyt niitä himoitsee nuorisokin. Kiersimme helsinkiläisissä myymälöissä katsomassa, mikä vanhassa viehättää.

ELISA HURTIG, KUVAT PAULA KUKKONEN JA HELI HIRVELÄ/OTAVAMEDIA.

MITÄ ON VINTAGE?

Vintageella tarkoitetaan 1920–1970-lukujen vaatteita. Sanaa käytetään kuvaamaan muitakin vanhoja vaatteita, ja vintagevaatteiden tunnistaminen onkin vaikeaa. Jos vaate on tehty käsin, se on hyvä merkki. Metallinen vetoketju, nepparit ja hakaset ovat myös vintagelle tunnusomaisia.

Vintagevaatteessa ei ole saumurilla ommeltuja saumoja, pesuohjeita eikä materiaalitietoja.

Lähde: Arja Könönen

Sanni Siira (vas.) ja Hanna Kivelä eivät löydä tyylinsä sopivia vaatteita tavallisista kaupoista.

Reportaasi

"Kun isoäitini teki kuolemaa, hän tarttui minua käsistä ja sanoi, että pue joka päivä päällesi kaunein mekko. Ihän vain ilahduttaaksesi itseäsi."

Mitä tapahtui? Teinkö vahingossa aikamatkan menneille vuosikymmenille, aikaan ennen polyesteria ja massatuotantoa? Tavallaan – avasin Helsingin Kruununhaassa sijaitsevan vintagevaatteita myyvän Play it again, Samin ulko-oven.

Liikkeen rekit ovat täynnä silkistä ja puuvillasta valmistettuja menneiden vuosikymmenten vaatteita. Lattialla olevissa vanhoissa hattulaatikkopinoissa on kasoittain erilaisia cocktail-päähineitä.

– Viisivuotiaasta lähtien olen ollut kiinnostunut vain vaatteista, myyntitiskiinkin nojaava liikkeen omistaja **Arja Könönen** kertoo.

HÄRREGUDENDO, tämähän on jonkun toisen käyttämä. 1980-luvulla Arja sai ihmetteleviä katseita osakseen perustaessaan liikkeen. Suomessa elettiin juppiaikaa, jolloin kulutushysteria oli valloillaan. Vanhat vaatteet eivät kiinnostaneet.

Arja oli itse 1970-luvun lopulla opiskellut englantia Los Angelesissa. Joka päivä koulun jälkeen hän oli mennyt kaupungin vintageliikkeisiin ihastelemaan niiden tarjontaa. Materiaalit, glamour ja käsityö saivat itäsuomalaisen tytön pään pyörryksiin, ja hän mietti, että kunpa voisi joskus perustaa oman liikkeen.

Kun sopiva liiketila löytyi kodin läheltä, hän toteutti unelmansa. Hän osti vaatteita ja asusteita matkoiltaan ja tyhjensi pienten kuntien ja kauppalojen vaateliikkeiden vanhoja varastoja. Ensimmäisinä vuosina joka päivä joku tuli sattumalta sisään liikkeeseen ja kysyi ihmetellen, onko paikka museo ja ostaako näitä joku. Liikkeen asiakkaana olivat tuolloin mainostomistot, muotitoimittajat, trendinemat ja esiintyvät taiteilijat.

1990-luvun laman myötä mainostomistoja kaatui ja ihmiset alkoivat miettiä turhaa kulutustaan. Tuolloin ostoksille piipahti myös tavallisia kuluttajia.

– Seuraava muutos tapahtui 2000-luvulla, kun vintagesta alettiin puhua enemmän ja **Julia Roberts** nähtiin punaisella matolla vintagepuvuissa.

Silloin ovesta asteli sisään niitäkin, jotka olivat ennen nyrpistelleet nenäänsä. Hienot rouvat ostivat tyttärelleen vintagea hintalapuun vilkaisematta.

Nyt seiniä kiertävät rekit. Niillä on vaatteita, joista jokainen on pesty ja korjattu ennen kuin se on päätynyt myyntiin. Missään ei näy vanhoja nestetahroja, joihin usein kirpputorilla törmää.

– Tahrojen poisto on liikesalaisuuteni, Arja kertoo ja esittelee ohutta mekkoa, joka oli ollut aiemmin tahrojen peittämä.

SOVITUSKOPIN VERHOT avautuvat ja **Emine Erdogan** kävelee isolle peilikaapille, joka palvelee ranskalaisessa vaatekaupassa jo 1800-luvulla. Hän on tullut liikkeeseen etsimään morsiuspukua omiin häihinsä.

– En olisi osannut itse valita tätä pukua, hän sanoo ja ihastelee yllään olevaa amerikkalaista 60-luvun Emma Dompin silkistä ilta-pukua.

Emine tarvitsee kaksi hääpukua, sillä häitä juhlitaan hänen turkkilaisen isänsä vuoksi ensin kaksipäiväisesti Turkissa ja sen jälkeen Suomessa. Hänen mielestään on ekologista ostaa ainakin toinen puku käytettynä.

– Ja ovathan nämä puvut eri tavalla ihania kuin massatuotantona tuotetut mekot, hän sanoo.

Sovituskopin naulakossa roikkuu viisi pukua, jotka liikkeessä työskentelevä **Camilla Jakobson** etsi Eminelle mekkoviidakosta.

– Ei tällaista palvelua saa muualta, Emine huokaa samalla, kun Camilla merkitsee nuppi-

Arja Könönen on tarkka myös omasta tyylistään ja omistaa vain vähän uusia vaatteita. – En muutenkaan pidä uudesta tavarasta.

OHJEITA OSTAJALLE

Kurkkaa vaateen nurjalle puolelle, miten vaate on tehty. Sovi aina, sillä mitä vanhempi vaate, sitä kaavoitetumpi se on.

Katso villavaate valoa vasten, siinä voi näkyä pieniä reikiä, joita ei muuten erota.

Huomioi kokomerkinnot. Vanhojen vaatteiden koot vastaavat nykyvaatteissa Ranskan kokoja. Koko 40 tarkoittaa kokoa 36.

Lähde: Arja Könönen ja Maria Tammisto

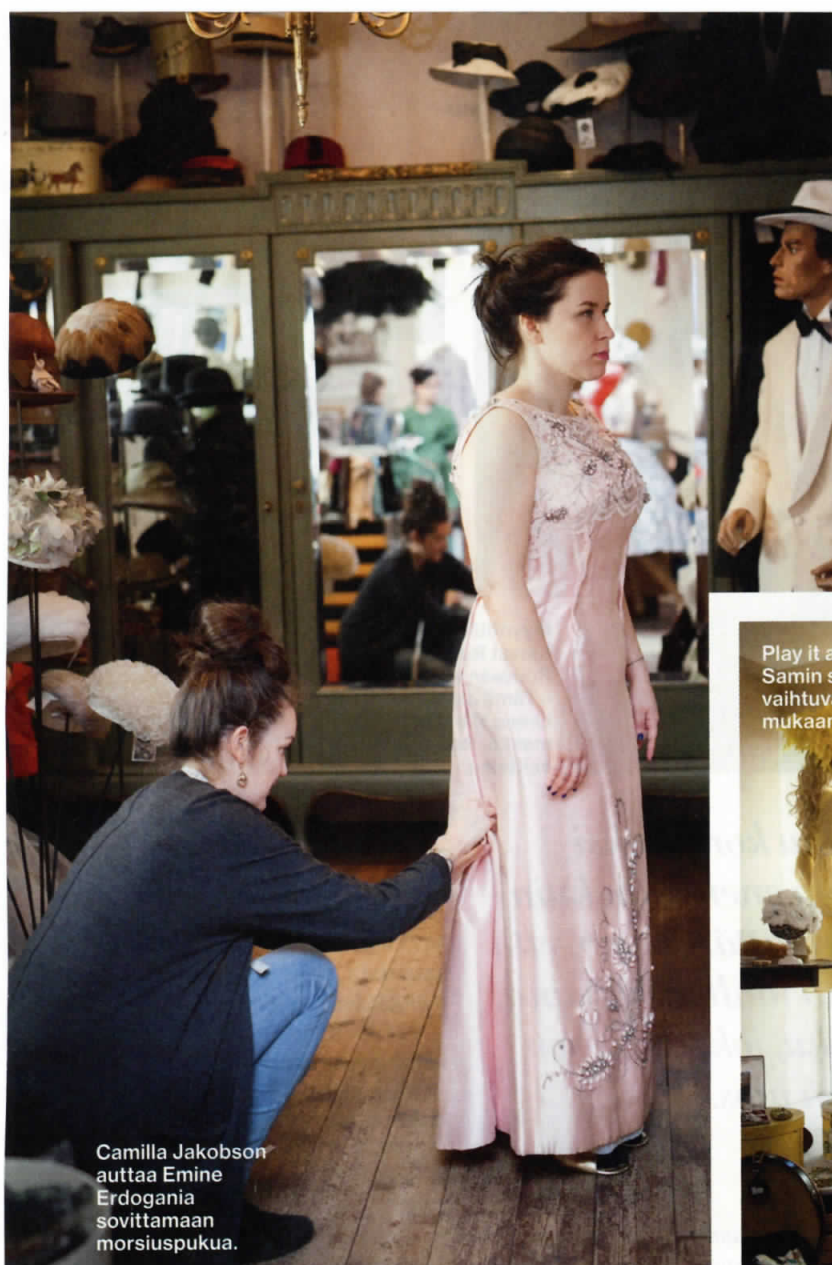
neuloilla muotolaskoksia. Arjan puolivuotias Evita-koira tulee kurkistamaan, mitä peilin edessä tapahtuu.

Vintagelle näyttää olevan kysyntää. Liikkeen ovi käy jatkuvasti ja Camilla kertoo puhelimesta asiakkaalle, minkälaisia 60-luvun puseroita on tällä hetkellä tarjolla. Eminent sovittamassa puvussa roikkuvassa hintalapussa on 595 euron hintalappu. Ihmiset ovat edelleen valmiita maksamaan laadusta, vaikka viime vuosina lama on pakottanut asiakkaat har-kitsemaan kalliita ostoksia.

Ovikello kilahtaa, ja **Hanna Kivela** ja **Sanni Siira** astuvat sisään. Viktorianisten nukkejen tyyliä jäljitteleviin asuihin pukeutunut kaksikko on tullut katsomaan, löytyisikö aarrekkammiotajotain ostettavaa.

– Näistä vintagekaupoista tekee aina vaarallisia löytöjä, Hanna sanoo ja tutkii telineessä olevia hanskoja.

Sanni puolestaan kertoo olevansa heikkona päähineisiin.

Camilla Jakobson auttaa Emine Erdogania sovittamaan morsiuspukua.

Marika Kaipaisesta (vas.) tuli hetkessä liikkeen vakioasiakas ja Marian ystävä.

Play it again, Samin somistukset vaihtuvat kausien mukaan.

Frida Marinan sisällä on myös vanhojen tavaroiden liike Moonk.

ARMANIN VIHREÄÄN kimono-haiseen takkiin pukeutunut Arja on tarkka myyntiin tulevista vaateista, mutta myös omasta tyylistään. Työssään hän kuitenkin käyttää moderneja joustavia vaatteita, sillä liikkeessä hän joutuu kiipeämään tikkailla, kantamaan tavaroita ja pesemään myyntiin tulevia vaatteita.

– Omistan uusia vaatteita aika vähän. Juhlisiin pukeudun aina vintageen ja minulla on pukeutumis-huoneessani paljon 50- ja 60-luvun tiukkavyötäröisiä naisellisia pukuja. En muutenkaan pidä uudesta tavarasta. En voisi koskaan asua uudisrakennetussa talossa tai ostaa huonekaluja Ikeasta.

Liikkeen katossa roikkuu balettipukuja ja historiallisia vaatteita. Ne ovat koristeena, eikä Arja aio myydä niitä. Välillä hän kuitenkin päätyy myymään rakkaita somisteitaan esimerkiksi elokuviin, sillä silloin ne jäävät elämään valkokankaalle monien iloksi.

– Aluksi minun oli vaikeampi luopua aarteista, mutta nyt olen

ymmärtänyt, että tavara ei maailmasta lopu, eikä mukaansa voi ottaa mitään.

Arja muistaa edelleen useita myymiään pukuja. Erityisesti aidot Chanelin vintagepuvut saavat hänen henkensä yhä salpautumaan.

– 60-luvulla oli vielä hyvin harvinaista, että jollakin oli varaa matkustaa Pariisiin ostamaan Chanelia tai Dioria. Siksi ne ovat nyt niin arvokkaita. Muistan niistä jokaisen, jonka olen myynyt, sillä nykyään suurtenkaan muotilojen vaatteet eivät ole niin laadukkaita kuin silloin ennen.

EI PELKÄSTÄÄN KAUNISTA, sillä vintage on myös ekologista. Helsingin Kalliossa sijaitsevan, 1920–1960-lukujen vintagevaatteita ja muita käytettyjä vaatteita myyvän Frida Marina -liikkeen omistaja **Maria Tammisto** onkin hyvillään, että ihmiset ovat ymmärtäneet niiden arvon.

Hän perusti liikkeensä kolme vuotta sitten kerättyään työko-

musta vaate-liikkeessä. Kauppoja kierrellessään hän oli huomannut, että sellaisetkin vaatteet, joita hänellä ei olisi ollut varaa ostaa, olivat välillä laaduttomia ja valmistettiin samoissa bangladeshilaisissa tehtaissa kuin halpisvaatteet.

– Toivoisin, että ihmiset tekisivät pohdittuja valintoja ja vaatisivat tietää vaateen alkuperän ja tuotantoketjun. Se on ainoa tapa muuttaa maailmaa, ostivat he sitten second handia tai uutta, hän sanoo ja järjestelee kuusikymmenlukulaisia mekkoja pursuavia rekkejä.

Romanttisena runotyttönä Maria ihastui vanhoihin vaatteisiin modistina työskennelleen isoäitinsä myötä.

– Kun hän oli sairaalassa ja teki kuolemaa, hän tarttui minua käsiin ja sanoi, että pue joka päivä päällesi kaunein mekko. Ihan vain ilahduttaaksesi itseäsi, Maria kertoo.

Sitä hän on toteuttanut siitä lähtien. Hän ei koskaan pukeudu uusiin vaatteisiin, sillä ne ovat hänen

mielestään epämukavia ja usein laaduttomia.

– Kyllähän minulle vanhassa työssäni erityislasten iltapäiväkerho-ohjaajana naurettiin, kun olimme pulkkamäessä. Muilla oli goretex-toppahousut ja minulla villahame ja lammasturkki, hän sanoo nauraen.

Maria alkoi pikkuhiljaa keräillä laadukkaita suomalaisia vanhoja vaatteita. Hän huomasi saavansa ylimääräisiä sydämentykytyksiä, jos näki vanhan Lollipop-merkin mekon. Hänen oli pelastettava se.

– Joku kavereistani mainitsikin, että voisin perustaa kaupan.

Nyt hänellä on oma vintage-kauppa, jossa hän pyörittää myös kahvilaa ja kirpputoria. Se tarkoittaa, että vapaapäiviä hänellä on muutama kuussa. Eikä silloinkaan kokonaista päivää.

TULISITKO KATSOMAAN. Täällä on rouva, jolla voisi olla sinulle myytävää, huikkaa samassa tilassa vanhojen tavaroiden liike Moonkia pitävä **Saara**.